

بررسی حقوقی بیمه های بین المللی

علیرضا بیژن زاده^a، مصطفی رفیع زاده^b

^a کارشناسی ارشد رشته حقوق جزا و جرم شناسی دانشگاه آزاد اراک

^b کارشناسی ارشد رشته حقوق جزا و جرم شناسی دانشگاه آزاد خوراسگان

نویسنده مسئول: [bijanzadeh86@gmail.com](mailto:bijan-zadeh86@gmail.com)

چکیده: در جهان امروز که رشد و توسعه اقتصادی هر کشوری جایگاه بین المللی آن را رقم می زند ، کشور ها برای آنکه بتوانند در عرصه بین المللی حرفی برای گفتن داشته باشند در صدد بر می آیند تا شاخص های توسعه یافتگی خود را بهبود بخشند و از این طریق در چرخه بهبود وضعیت اقتصادی و بالطبع افزایش نقش موثر خود موجب تقویت اقتصاد و ایفاء نقش تأثیرگذاری در صحنه جهانی شوند . صنعت بیمه به عنوان یکی از شاخص های توسعه یافتگی از سویی به عنوان یکی از عمده ترین نهاد های اقتصادی مطرح بوده و از دیگری سوی فعالیت دیگر نهاد ها را پشتیبانی می کند. به عبارتی صنعت بیمه با گرد آوری حق بیمه های دریافتی (premium) در توسعه اقتصادی دارای نقش است واز طرف دیگر با ایجاد امنیت و اطمینان برای فعالیت های خدماتی، تولیدی و... در جامعه روند سازندگی، پیشرفت و ترقی را تسهیل می کند.

کلمات کلیدی: حقوقی، بیمه، بین الملل

مقدمه:

شاید کسی را کمترین گمانی نباشد که پیشرفت بیمه با توسعه اقتصادی کشور همواره ملازم است. و به ترمیم و وضع اقتصادی یک کشور ، افزایش مبادلات ، ترقی سطح زندگی و توسعه سرمایه گذاری، موجب پیشرفت و نیز به بهبود وضع معیشت افراد کشور، حفظ ثروت ملی و تشکیل پس انداز های بزرگ کمک می کند.

شاید بتوان با قطعیت گفت اگر اقتصاد یک کشور به بیمه و حمایت های ناشی از آن متکی نباشد ، در معرض خطرهای بزرگ و جبران ناپذیری قرار می گیرد. مقدمه پایه ریزی بیمه وجود ریسک یا عدم قطعیت در فعالیت های اقتصادی است و آن را می توان در مقابل شانس که احتمال وقوع خود شایند و مطلوب حوادث آینده است ، احتمال وقوع حوادث زیان آور و نامطلوب در آینده دانست.

اما صرف نظر از تعریف ریسک می توان نقش بیمه را جبران آثار مالی ناشی از تحقق خطر بیمه شده برای آحاد جامعه تعریف کرد.

علاوه بر آن که بیمه می تواند تأمین کننده امنیت مالی برای فعالیت های بازرگانی باشد ، می تواند موجب افزایش کارایی بازرگانان ، توزیع صحیح هزینه ها ، افزایش اعتبار بیمه گذار ، تأمین سرمایه برای درآمد بالقوه آینده و حتی پس انداز دانست و به طور خلاصه آن مفهوم همیشگی ایجاد امنیت خاطر برای تولید کنندگان و سرمایه گذاران را برای بیمه تداعی کرد.

از آن روی که شناخت وضع موجود به ترسیم افق بلند مدت و برنامه ریزی کمک شایانی می نماید ؛ این نوشتار بر آن است که آنچه که در صنعت بیمه کشور است را با آنچه بوده ، هست و باید باشد در سه قسمت تاریخچه ، وضعیت کنونی و چشم انداز بیمه در افق ۲۰ ساله بررسی نماید.

تاریخچه بیمه:

بیمه در زبان فرانسه Assurance و در زبان انگلیسی Insurance معنا می دهد . می توان گفت که هر دو این معانی که از ریشه لاتینی secura به معنای اطمینان گرفته شده است ، اما معادل آن در پارسی را می توان برگرفته از "بیم" که همان عدم اطمینان خاطر از حصول نتیجه مطلوب می باشد دانست.

فعالیت بیمه گری به سال ۱۵۵۲ در شهر فلورانس ایتالیا بر می گردد ، اما شرکت لویدرز لندن در سده هفدهم مهمترین اجتماع بیمه گران را تشکیل می داد واز یک قهوه خانه تا یکی از بزرگترین بیمه های جهان نقش ایفاء می نماید.

ادوار لویدز فرد قهوه خانه دارب در لندن بود که کاپیتان ها و ملوانان کشتی در قهوه خانه او جمع می شدند و اطلاعات مربوط به کشتی ها و راه ها را جمع آوری و به تجزیه و تحلیل خطرات ناشی از وجود دزدان دریایی می پرداختند. در واقع ساختار اولیه ی بیمه ی لویدز در این مکان و به شکل ابتدایی خود شامل انتقال اطلاعات بین ملوانان در سال ۱۶۸۸ بود صورت پذیرفت، در سال ۱۷۹۶ این موسسه ساختار رسمی تری به خود گرفت و در قالب یک ساختار اداری به انجام فعالیت های بیمه ای پرداخت. در سال ۱۸۷۱ این موسسه به تدوین یک فرم استاندارد بیمه ی دریایی پرداخت و آن را به بازار عرضه کرد که الگوی بسیاری از موسسات بیمه بود.

با رشد فعالیت های این موسسه، پارلمان انگلیس با تدوین قانون ۱۸۷۱ بیمه ی لویدز با رسمیت شناختن این موسسه، جایگاهی رسمی به آن داد، قانون لویدز در سال ۱۹۸۲ مورد تجدید نظر قرار گرفت و لذا بر اساس قانون جدید مدیریت این موسسه بر عهده ی شورای اداری بود که این شورا بعداً در سال ۲۰۰۰ توسط اعضای موسسه خدمات مالی انتخاب می شد.

افراد و موسسات جان و مال خود را در برابر خسارت های احتمالی نزد شرکت های بیمه مستقیم، بیمه می کنند. این شرکت ها که افراد و اموال بسیاری را در سطح گسترده ای بیمه می نمایند به نوبه خود در مقابل خطرات سنگین و یا انبوه تعهداتی قرار می گیرند که جبران خسارت های احتمالی آن ها خارج از توان مالی این شرکت هاست یا اساساً نگهداری این تعهدات فاقد توجیه فنی و اقتصادی است. بدین لحاظ شرکت های بیمه مستقیم نیز معمولاً بخشی از تعهدات بیمه ای مزاد بر ظرفیت مالی و فنی خود را مجدداً نزد شرکت یا شرکت های بیمه دیگر بیمه می نمایند. به زبان ساده این بیمه مزاد را که ابزاری برای توزیع ریسک در سطح شبکه های ملی و جهانی بیمه ای است بیمه اتکایی می نامند. به عبارت دیگر شرکت های بیمه اتکایی در مقابل دریافت قسمتی از حق بیمه های شرکت های بیمه مستقیم متعهد می شوند بخشی از خسارت های احتمالی مربوط به بیمه نامه یا بیمه نامه های صادره توسط شرکت بیمه طرف قرارداد را جبران نمایند.

وضعیت کنونی بیمه در جهان:

یکپارچه سازی بازار های جهانی به بهبود بازار های مالی کمک زیادی کرده است. بیمه نیز از این قاعده مستثنی نبوده و به سرعت رشد کرده است. نرخ های رشد حق بیمه واقعی جهانی، ۲۰۱۴

بازارهای پیشرفته	عمر	غیر عمر	مجموع
بازارهای در حال ظهور	3.8%	1.8%	2.9%
جهانی	6.9%	8.0%	7.4%
	4.3%	2.9%	3.7%

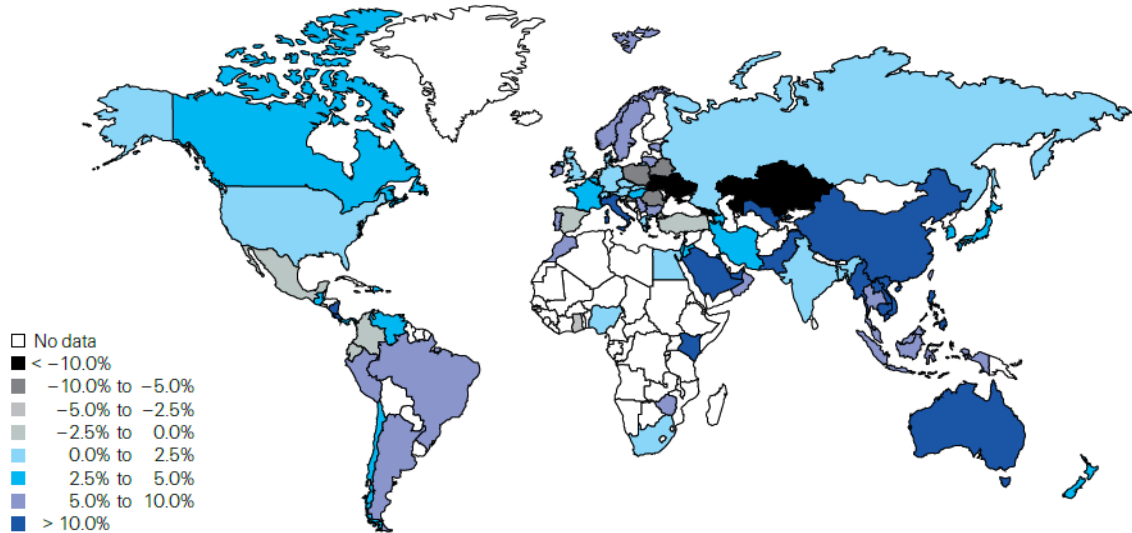
ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کمیسیون عالی نظارت بر بیمه و مدیریت متعلق به ریاست

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

حق بیمه های عمر جهانی به رشد مثبت در سال ۲۰۱۴، با تغییرات قابل توجهی در سراسر مناطق بازگشت. صنعت بیمه جهانی حرکت در سال ۲۰۱۴ جنبش آبی به دست آورده بود. یک بازگشت به رشد مثبت در بخش زندگی وجود داشت، با بالا رفتن ۴.۳٪ حق بیمه به ۲۶۵۵ میلیارد دلار ایالت متحده پس از یک کاهش ۱.۸٪ در سال ۲۰۱۳. در بازارهای نوظهور، رشد حق بیمه عمر از ۳.۶٪ به ۶.۹٪ در سال ۲۰۱۳ بهبود یافت، به طور عمده توسط چین هدایت شد. در مناطق در حال ظهور دیگر، رشد حق بیمه به طور کلی کاهش یافت و یا حتی به کاهش ادامه داد، به عنوان مثال در مرکز و شرق اروپا (CEE). پس از بحران مالی، حق بیمه های در بازارهای پیشرفته با رکود مواجه شده بودند. در بازارهای در حال ظهور، متوسط رشد حق بیمه سالانه کندتر از سال قبل از بحران شده بود.

رشد حق بیمه غیر عمر، عمدتاً به دلیل بهبود در بازارهای پیشرفته تقویت شد. حق بیمه های غیر عمر جهانی ۲.۹٪ در سال ۲۰۱۴ افزایش یافته و به ۱۲۴۲ میلیارد دلار ایالت متحده رسید، اندکی بالاتر از ۲.۷٪ نرخ رشد سال ۲۰۱۳. بهبود با قدرت در بازارهای پیشرفته هدایت شده بود. شمال آمریکا (+۲.۶٪) بهبود قابل توجهی را تجربه کرد و غرب اروپا به کاهش رشد (۰.۶٪) پس از سال های رکود و رکود بازگشت. با این حال، در آسیا پیشرفته حق بیمه ۱.۷٪ رشد کرد، که نسبت به سال ۲۰۱۳ کمتر بود. بازارهای در حال ظهور ادامه روند رشد مستحکم حق بیمه خود (+۸.۰٪) را ادامه دادند. رشد در تمام مناطق به جز CEE و آفریقا قوی بود. ثبات در چین بدست آمد و بهبود قابل توجه در هند از محرک های اصلی بودند. رشد حق بیمه غیر عمر در آمریکا لاتین کند بود اما هنوز محکم بود (+۴.۷٪). در هر دو بازارهای پیشرفته و در حال ظهور، متوسط نرخ رشد حق بیمه سالانه پس از بحران کمتر از سرعت قبل از بحران کاهش یافته بود.

محیط اقتصادی برای بیمه گران اندکی در سال ۲۰۱۴ بهبود یافته است، توسط بازارهای پیشرفته هدایت شد. محیط اقتصادی برای بیمه گران تنها اندکی در سال ۲۰۱۴ بهبود یافته است، به عنوان مثال تولید ناخالص داخلی واقعی جهانی ۲.۷٪ در سال ۲۰۱۴ افزایش یافت، یک افزایش کم از سال ۲۰۱۳، و نزدیک به متوسط ۱۰ ساله ۲.۸٪. رشد اقتصادی در بازارهای پیشرفته ۱.۸٪ افزایش یافت، در حالی که بازارهای در حال ظهور یک سال سخت با کاهش رشد تراکم ۴.۱٪، بسیار پایین تر از متوسط ۱۰ سال بیش از ۶٪ داشت.

بر اساس این آمار در سال ۲۰۰۹ از بین کشورهای مورد بررسی رشد حق بیمه در کشورهای آمریکای لاتین و حوزه دریای کارائیب بیشترین رشد واقعی یعنی ۵/۷٪ را داشته است. در کشورهایی چون آمریکا و کشورهای آمریکای شمالی اروپای مرکزی و شرقی و بیش از همه آفریقا رشد حق بیمه تولیدی منفی بوده است. می توان یکی از علل کاهش حق بیمه تولیدی را در بحران اقتصادی اخیر که در اغلب این کشور ها حادث شده است بررسی کرد.

شکل ۲

۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

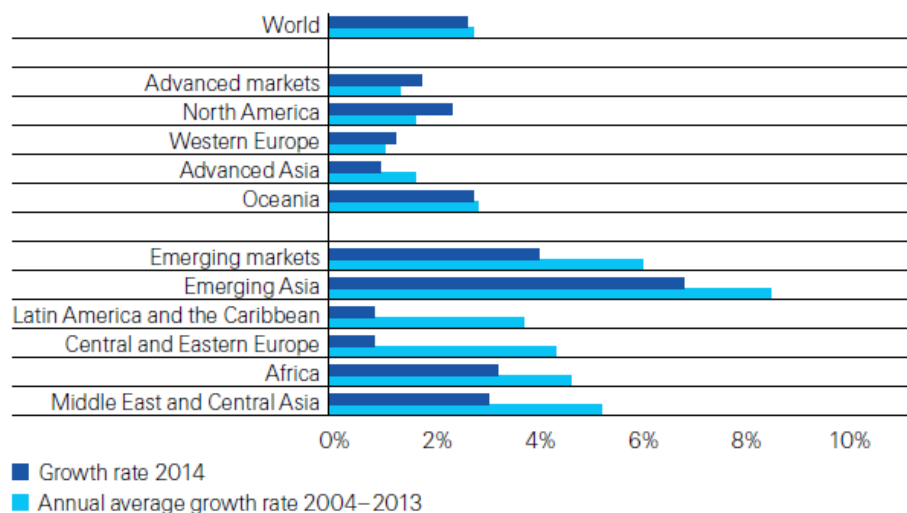
کتابخانه علمی کاربردی تهران مدیریت مستقر آردیل

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

رشد تولید ناخالص داخلی واقعی بر اساس منطقه، ۲۰۱۴ و متوسط ۲۰۰۴-۲۰۱۳

رشد حق بیمه جهانی در سال ۲۰۱۴ از سر گرفته می شود

صنعت بیمه جهانی بهبود خود را در سال ۲۰۱۴ ادامه داد. مجموع حق بیمه های مستقیم نوشته شده ۳.۷٪ در سال ۲۰۱۴ به ۷۷۸.۴ میلیارد دلار بعد یک سال از رکود در ۲۰۱۳ رشد کرد. در بازارهای پیشرفته، حق بیمه ها ۲.۹٪ افزایش یافت، هنوز هم ۳.۴٪ در زیر نرخ رشد بلند مدت قبل از بحران بودند. بازار در حال ظهور حق بیمه ها ۷.۴٪ افزایش یافته بود.

پس از پنج سال رکود، رشد در مجموع حق بیمه ها در بازارهای پیشرفته سال گذشته قابل توجه بود، و رشد در بازارهای نوظهور به خوبی نگه داشته شده بود. رشد ضعیف در بازارهای پیشرفته در پنج سال گذشته رکود عمدتاً توسط نوسانات مثبت و منفی در تحولات حق بیمه عمر هدایت شده بود. حق بیمه های غیر عمر، در عین حال، در یک روند صعودی تدریجی از سال ۲۰۰۹ بوده است.

شکل ۴

مجموع رشد حق بیمه واقعی در بازارهای در حال ظهور و پیشرفته از سال ۱۹۸۰

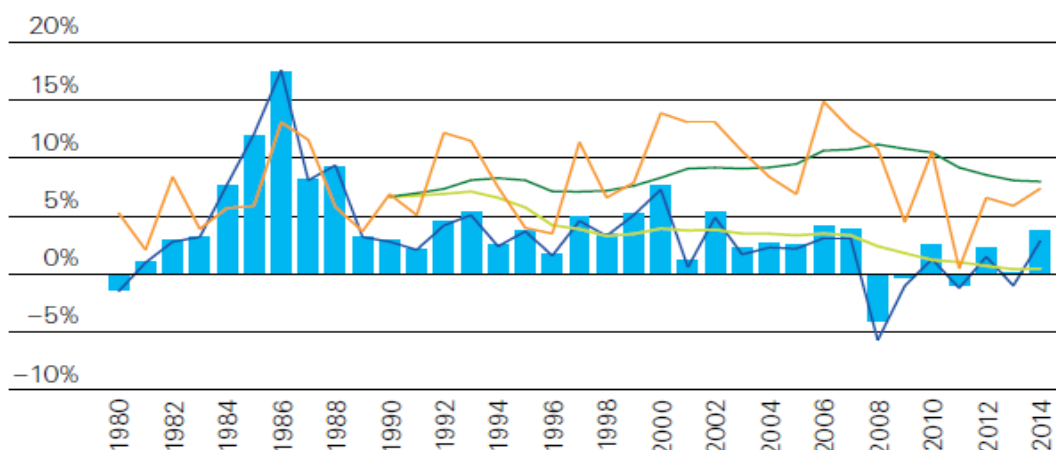
ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کوتاهترین سخن کاربردی، بلندترین مدیریت مستقیم

چالش‌ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

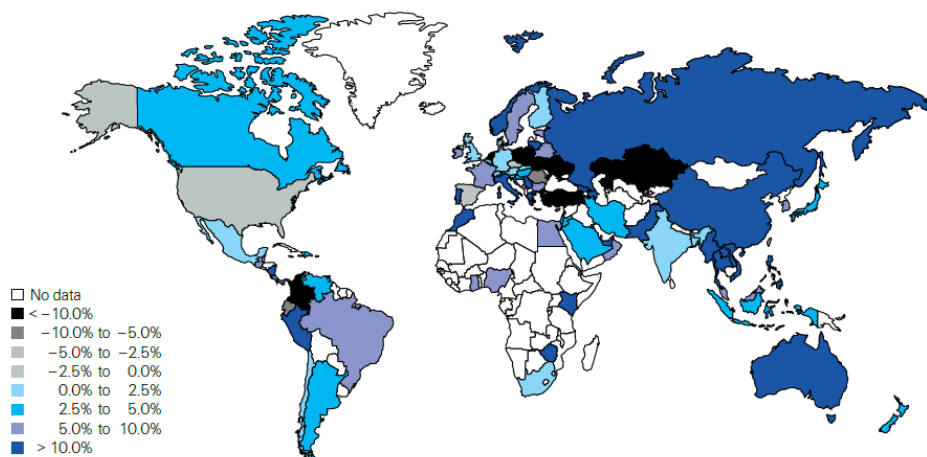
زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCI-conf.ir

مجموع
بازارهای پیشرفته
میانگین حرکت ۱۰ ساله بازارهای پیشرفته
بازارهای در حال ظهور
میانگین حرکت ۱۰ ساله بازارهای در حال ظهور

شکل ۵

رشد حق بیمه عمر واقعی، ۲۰۱۴

شکل ۶

رشد حق بیمه عمر در بازارهای در حال ظهور و پیشرفته، قبل و بعد از بحران مالی

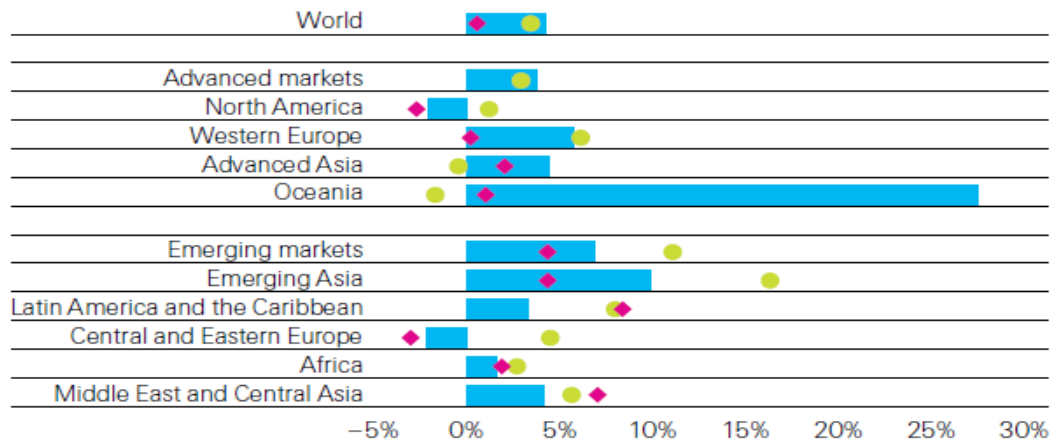
ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کتابخانه علمی-پژوهشی، مرکز آموزش علمی و کاربردی سازمان مدیریت صنعتی

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCI-conf.ir

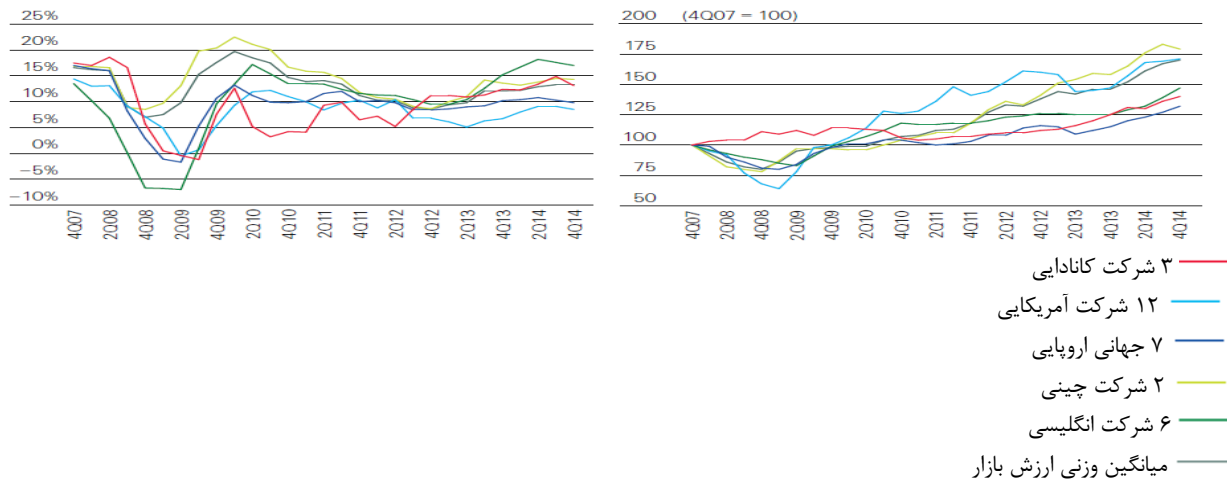
نرخ رشد سال ۲۰۱۴

متوسط رشد قبل از بحران سال های ۲۰۰۷-۲۰۰۳

متوسط رشد بعد از بحران سال های ۲۰۱۴-۲۰۰۹

شکل ۷

بازده سهام (پنل سمت چپ) و سهام سهامداران (سمت راست) از بیمه گران عمر بزرگ و جهانی با کسب و کار عمر.

شکل ۹

رشد حق بیمه غیر عمر در بازارهای پیشرفته و در حال ظهور، قبل و بعد بحران مالی

ISC
۰۱۲۲۰-۵۹۴۰۴

نخستین کنفرانس ملی

کمیته آموزش و کاربرد علم مدیریت متعلق به دبیر

چالش ها و راهکارهای نوین در مدیریت، حسابداری و صنعت بیمه

زمان برگزاری: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰
MCII-conf.ir

نتیجه گیری و پیشنهاد :

افزایش ضریب نفوذ بیمه به عنوان مهم ترین شاخص بیمه ای به بیش از میانگین جهانی ، یعنی از میزان ۱/۳ بیش از ۷/۴۹ و به عبارتی تقریباً ۶ برابر شدن آن در گرو افزایش نقش بخش غیر دولتی به منظور تحقق اصل ۴۴ قانون اساسی است که همان ۵ برابر شدن سهم آن در صنعت بیمه کشور و ایجاد رقابت بین آنان را ایجاب می کند.

ایجاد فرهنگ بیمه با سامانه ای نوین که با به کارگیری همه ابزارها از جمله رسانه ملی و به شیوه های جذاب اساس گرایش به بیمه را به یک باور و فرهنگ عمومی بدل نماید ضروری به نظر می رسد.

حذف چرخه های بروکراتیک و دیوانسالارانه زائد که همواره در نظر پاره ای از عموم ، غرامت یا تاوان را که بر اساس رأی کارشناسی احصا و پرداخت می گردد را بهائی متغایر با زیان وارده می پندارد که این مشکل با تنوع در تعرفه ها و ایجاد گزینه هایی که با پرداخت حق بیمه بالاتر به صورت اختیاری (Optional) امکان برخورداری از غرامت قریب به واقع را ولو با لحاظ فرانشیز متصور می سازد ایجاب می کند.

مشتری مداری شرکت های بیمه و رویکرد جدی آنان به حذف چرخه های زائد بروکراتیک که از طریق استقرار بیمه الکترونیک (E-Insurance) و زیر ساخت های مربوط به IT آن امکان پذیر می باشد.

منابع:

۱. وب سایت بیمه مرکزی
۲. وب سایت پژوهشکده بیمه
۳. برنامه تحول در صنعت بیمه کشور، بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
۴. <http://www.worldwidewords.org>
۵. <http://www.worldstat.org/>
۶. امینی زارع ، رامین ، نقش بیمه و مدیریت ریسک در اقتصاد کشاورزی (۱۳۸۸)
۷. امینی زارع ، رامین ، تحلیل وضعیت سرمایه گذاری در بخش کشاورزی (۱۳۸۹)
۸. کتاب سازمان های پولی و مالی بین المللی ، دکتر سعید شیرکوند